

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยที่นำเสนอในบทนี้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในปีการศึกษา 2536 ตำแหน่งครูใหญ่ จำนวน 251 คน อาจารย์ใหญ่ จำนวน 559 คน ผู้อำนวยการจำนวน 29 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 291 คน และประธานกลุ่มโรงเรียนจำนวน 107 คน รวมทั้งสิ้น 1,237 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตำแหน่งครูใหญ่ จำนวน 63 คน ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ จำนวน 140 คน ผู้อำนวยการ จำนวน 7 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 73 คน และประธานกลุ่มโรงเรียนจำนวน 107 คน รวมทั้งสิ้น 390 คน ในจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 390 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างเจาะจงโรงเรียนผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ประธานกลุ่มโรงเรียนทุกโรงเรียน 107 โรงเรียนจำนวน 107 คน และเจาะจงโรงเรียนที่มีตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน 73 โรงเรียน จำนวน 73 คน

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีจำแนกโรงเรียนตามตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละอำเภอ แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลาก เพื่อให้ได้ผู้บริหารโรงเรียนกระจายทุกตำแหน่งทุกอำเภอ ขนาดกลุ่มตำแหน่งละร้อยละ 25 ใช้ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และประธานกลุ่มโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่างปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนประชากร					รวม	กลุ่มตัวอย่าง					รวม
	ครูใหญ่	อ.ใหญ่	ผอ.	ผช.	ประธาน กลุ่ม		ครูใหญ่	อ.ใหญ่	ผอ.	ผช.	ประธาน กลุ่ม	
เมืองอุดรธานี	24	87	10	67	16	204	6	22	3	16	16	63
กุมภวาปี	20	71	2	34	12	139	5	18	1	8	12	44
น้ำโสม	10	20	-	14	5	49	2	5	-	4	5	16
บ้านดุง	19	49	4	23	9	104	4	12	1	6	9	33
บ้านผือ	35	37	1	19	9	101	9	9	-	5	9	32
เนือ	26	46	-	17	9	98	6	11	-	4	9	30
ศรีธาตุ	16	24	-	8	4	52	4	6	-	2	4	16
หนองวัวซอ	5	25	1	16	4	51	1	6	-	4	4	15
หนองหาน	29	62	3	23	11	128	7	16	1	6	11	41
กุดจับ	16	23	2	11	5	57	4	6	-	3	5	18
โนนสะอาด	11	23	-	10	4	48	3	6	-	3	4	16
สร้างคอม	7	15	-	5	3	30	2	4	-	1	3	10
วังสามหมอ	7	20	1	11	4	43	2	5	-	3	4	14
ทุ่งฝน	2	11	2	8	2	25	1	3	-	2	2	8
ไชยวาน	5	16	2	9	4	36	1	4	1	2	4	12
หนองแสง	4	12	1	9	2	28	1	3	-	2	2	8
กิ่ง อ.นาสูง	8	9	-	2	2	21	2	2	-	1	2	7
กิ่ง อ.พิบูลย์รักษ์	7	9	-	5	2	23	2	2	-	1	2	7
รวมทั้งสิ้น	251	559	29	291	107	1237	63	140	7	73	107	390

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากขอบข่ายความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตลอดทั้งศึกษาหลักการ แนวคิด จากตำรา เอกสาร หนังสือ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบ (check list) เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบทดสอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจชนิดเลือกตอบ (multiple choice) เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามกรอบรายละเอียดที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี และหลักการต่างๆ เกี่ยวกับการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ความขอบข่ายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งเอกสารงานวิจัย และศึกษาเนื้อหาการฝึกอบรมในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งปรากฏในชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง ตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาเล่มที่ 8-12 และคู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

2. ศึกษาแนวคิดในการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามอิงเกณฑ์ ซึ่งปรากฏรายละเอียดผลการศึกษาในบทที่ 2 ที่ว่าด้วย แนวคิดและวิธีการสร้างแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ

3. สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดเนื้อหาในเรื่องการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนประถมศึกษา จากเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องของสำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จำแนกเนื้อหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนประถมศึกษา ออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ การเตรียมการวางแผน การวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการ ติดตามและประเมินผลแผน และได้จำแนกตัวบ่งชี้ข้อความรู้ความเข้าใจที่ต้องการทดสอบออกเป็น 21 ตัวบ่งชี้

4. นำตารางวิเคราะห์หลักสูตรที่บรรจุเนื้อหา ตัวบ่งชี้ข้อความรู้ ความเข้าใจ ที่ต้องการทดสอบและสมรรถภาพที่มุ่งประเมินไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาจำนวน 2 ท่าน เพื่อพิจารณาน้ำหนัก ความสำคัญของเนื้อหาแต่ละตอน พร้อมทั้งให้น้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ตามสมรรถภาพ ต่างๆ ที่ต้องการวัด

5. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความสำคัญของเนื้อหาแต่ละตอนและความสำคัญของตัวบ่งชี้ในแต่ละสมรรถภาพ ซึ่งมีการดำเนินการดังนี้

5.1 ให้อาจารย์ที่ปรึกษากำหนดน้ำหนักความสำคัญของเนื้อหาทั้ง 4 ตอน แล้วหาค่าเฉลี่ยของแต่ละตอน

5.2 ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของเนื้อหาแต่ละประเด็นว่ามุ่งวัดสมรรถภาพใด แล้วหาค่าเฉลี่ย

5.3 หาน้ำหนักรวมของเนื้อหาทั้งหมด และปรับน้ำหนักรวมของเนื้อหาทั้งหมด เป็น 100 และ 50 ตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการใช้จากนั้นปรับลดน้ำหนักของเนื้อหาแต่ละตอน โดยวิธีเทียบสัดส่วนกับผลรวมเดิม จะได้จำนวนข้อทดสอบในแต่ละตอนและจำนวนข้อสอบทั้งหมด 50 ข้อ

ตารางที่ 2 ตารางแสดงความสำคัญของเนื้อหาและตัวบ่งชี้ตามสมรรถภาพที่มุ่งประเมินและจำนวนข้อทดสอบ เรื่องการวางแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนประถมศึกษาตามความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา

เนื้อหา - ตัวบ่งชี้	สมรรถภาพที่มุ่งประเมิน		น้ำหนัก ความ สำคัญ	จำนวน ข้อสอบ
	ความรู้	ความเข้าใจ		
<u>การเตรียมการวางแผน</u>			30	15
1. การประชุมคณะกรรมการโรงเรียน	4	2	6	3
2. การพิจารณาแนวทาง และกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย	2	4	6	3
3. การพิจารณาเกณฑ์ใน การตัดสินใจ ตัดสินใจกำหนดทางเลือกและจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการ	2	4	6	3
4. การเตรียมข้อมูล	4	2	6	3
5. การเตรียมบุคลากร	2	4	6	3
<u>การวางแผน</u>			40	20
1. การประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผนและจัดทำแผน	2	3	5	2
2. การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลจำเป็น	2	4	6	3
3. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ	3	3	6	3
4. การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย	3	2	5	3

เนื้อหา - ตัวบ่งชี้	สมรรถภาพที่มุ่งประเมิน		น้ำหนัก ความ สำคัญ	จำนวน ข้อสอบ
	ความรู้	ความเข้าใจ		
5. การจัดทำแผนโครงการและ งบประมาณ	3	3	6	3
6. การกำหนดวิธีดำเนินการ	3	3	6	3
7. การกำหนดให้มีการควบคุมติดตาม และประเมินผล	3	3	6	3
<u>การปฏิบัติตามแผน</u>			20	10
1. การนำร่างแผนปฏิบัติการเสนอเพื่อ พิจารณาให้ความเห็นชอบ	2	3	5	2
2. การเตรียมบุคลากร เทคนิควิธีการ ทรัพยากร แบ่งงานและมอบหมายงาน	3	2	5	3
3. ปฏิบัติตามแผนฯหรือ ปฏิทินงานที่ กำหนดไว้	2	3	5	3
4. การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน	3	2	5	2
<u>การติดตามและประเมินผล</u>			10	5
1. การติดตามระหว่างปฏิบัติ	1	1	2	1
2. การประเมินการปฏิบัติงาน	1	1	2	1
3. การจัดระบบรายงาน	1	1	2	1
4. การจัดทำรายงาน	1	1	2	1
5. การนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไป พิจารณาในปีต่อไป	1	1	2	1

เนื้อหา - ตัวบ่งชี้	สมรรถภาพที่มุ่งประเมิน		น้ำหนัก ความ สำคัญ	จำนวน ข้อสอบ
	ความรู้	ความเข้าใจ		
รวม			100	50

6. การสร้างแบบทดสอบ

ผู้วิจัยใช้ตารางวิเคราะห์หลักสูตรที่สร้างขึ้นเป็นแนวทางในการสร้างข้อสอบ โดยให้จำนวนข้อสอบกระจาย ตามสัดส่วนจำนวนข้อดังที่ปรากฏในตารางวิเคราะห์หลักสูตร รวมข้อสอบที่สร้างขึ้นทั้งหมด 50 ข้อ

7. ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรง (Validity) ของข้อสอบ

ผู้วิจัยนำข้อสอบที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาจำนวน 2 ท่าน พิจารณาความตรงตามเนื้อหาและตัวบ่งชี้ของข้อสอบแต่ละข้อ ดังที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร พร้อมทั้งให้พิจารณาข้อบกพร่องต่าง ๆ

8. การปรับปรุงแก้ไขข้อต้น

ผู้วิจัยนำข้อสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อ เสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งพบว่า เป็นข้อบกพร่องในแง่ภาษาที่ใช้เป็นส่วนใหญ่ ส่วนในแง่ความตรงตามเนื้อหาและตัวบ่งชี้ใน อาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่าข้อสอบแต่ละข้อมีความตรงตามเนื้อหาและตัวบ่งชี้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ไม่มีการเสนอให้ตัดข้อสอบข้อหนึ่งข้อใดออก

9. การทดลองใช้แบบทดสอบ (try out)

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร คูเดอร์ ริชาร์ดสัน สูตรที่ 20 (Kuder Richardson Formula 20) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.69 หรือประมาณ 0.70 ซึ่งแสดงว่าข้อสอบที่บรรจุไว้ในแบบทดสอบนี้ได้สอบวัดใน

เนื้อหาสาระเดียวกัน และมีความเชื่อมั่นพอที่จะนำไปใช้ในการวิจัยได้ และผลการทดลองใช้ได้ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 2 ท่านแล้ว ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อทดสอบจำนวน 50 ข้อ จากการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 30 คน ดังกล่าวข้างต้น ดังรายละเอียดในตารางที่ 14 และ ตารางที่ 15 ในภาคผนวก ก

10. นำข้อทดสอบที่ผ่านการทดลองใช้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 2 ท่าน เพื่อพิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง

11. นำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ออกหนังสือแจ้งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร (รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร อยู่ในภาคผนวก ง)

การส่งและเก็บแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ดำเนินการทดสอบกลุ่มตัวอย่างประชากร และส่งแบบทดสอบกลับไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี และผู้วิจัยไปปรับแบบทดสอบที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดด้วยตนเอง จำนวนแบบทดสอบที่ส่งไปทั้งหมด 390 ชุด ได้รับคืน 340 ชุด เป็นฉบับที่สมบูรณ์ 340 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.17 ของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของแบบทดสอบที่ส่งไปและได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่างประชากร	จำนวนแบบทดสอบ (ชุด)			
	ส่งไป	ได้รับคืน	สมบูรณ์	ร้อยละ
ครูใหญ่	63	54	54	85.71
อาจารย์ใหญ่	140	122	122	87.14
ผู้อำนวยการ	7	6	6	85.71
ผู้ช่วยผู้บริหาร	73	60	60	82.19
ประธานกลุ่ม	107	98	98	91.59
รวม	390	340	340	87.18

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสถานภาพส่วนตัว วิเคราะห์โดยคำนวณค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สถิติเมตริกซ์ (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายขั้นตอนการวางแผนและเป็นรายชื่อ และหาระดับความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของผู้บริหารโรงเรียนเป็นรายขั้นตอนการวางแผนและรายชื่อ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย